

.....

6.Pf.21.187/2016/4.

A a dr. Krusslák Katalin pártfogó ügyvéd (**ügyvéd címe**) által képviselt felperes neve(**felperes címe** tart. helye: **felperes tart. helye**) felperesnek a dr. Nagy József Gyula ügyvéd [**ügyvéd címe**] által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2016. július 12. napján meghozott 21.P.20.519/..../26. számú ítélete ellen a felperes részéről 27. és Pf.3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintot és annak napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. A felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 80.000 (nyolcvanezer) forintra leszállítja, és megállapítja, hogy a felperes pervesztességének aránya 70%-ra módosul. Az állam által viselt kereseti illeték összegét 90.000 (kilencvenezer) forintra leszállítja és kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az állam felhívására 210.000 (kétszáztízezer) forint kereseti illetéket.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a fellebbezési eljárásban a felperes 50%-ban lett pernyertes.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 120.000 (százhuszezer) forint fellebbezési illetéket, megállapítja, hogy további 120.000 (százhuszezer) forint fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes végleges keresete szerint 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy és között az alperesnél töltötte szabadságvesztés büntetését. A zárkák túlszűfoltak voltak, az alperes a jogszabályban meghatározott négyzetmétert és légköbmétert nem biztosította, és poloskacsípéseket szenvedett. Az illemhely csak függönnyel volt leválasztva, a zárkában nem volt meleg víz ellátás és piszkosak voltak a falak. Állította, hogy az alperes által a zárkában elhelyezett televízió balesetveszélyes volt. A-én tartott biztonsági ellenőrzés során az őnök a kávéját szándékosan kiborították, személyes holmijait másokéval összekeverték. ...-tól

pszichiátriai gyógyszereit porítva kapta meg, ezért azokat nem tudta beazonosítani.-án megvonták tőle a szabad levegőn tartózkodást. A fogva tartás körülményei emberi méltósághoz fűződő jogát sértették, és pszichés állapotának romlását eredményezték. Az alperes a kárigényét ált. és ált. számú határozataival elutasította.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. Arra hivatkozott, hogy az őt terhelő befogadási kényszer rajta kívül álló okot jelent, és a lehetőségekhez képest úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Hivatkozott arra, hogy az intézetben általános jelleggel volt irtás, a felperes orvosi iratai szerint poloskacsípéssel kapcsolatos problémája nem merült fel. A nem dolgozó fogva tartottak részére heti két alkalommal biztosított tisztálkodási lehetőséget. Az épület építésszerűleg nem alkalmas a teljesen zárt és külön szellőzéssel ellátott WC működtetésére. A televíziókészülék hibája rutinellenőrzés során került megállapításra, egyébként ettől függetlenül az egyik elítélt saját készüléke a zárkában volt, azt minden zárkatárs nézhette. Állította, hogy a biztonsági ellenőrzés szabályosan zajlott, annak végrehajtási módját a felperes nem kifogásolta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és a felperest az alperes javára 127.000 forint perköltség fizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a felperes pervesztessége 100% mértékű és a le nem rótt 300.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolása szerint a 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 8. § (1)-(2) bekezdése értelmében az elhelyezési körülmények, a meleg víz hiánya és illemhely használat, a piszkos falak, és fertőtlenítőszer hiánya miatt előterjesztett kereseti kérelmekre a régi Ptk. volt alkalmazandó, mert ezek a körülmények a felperes előadása szerintától folyamatosan fennálltak. Megállapította, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a fogva tartása alatt a poloskacsípések miatt orvosi ellátásra szorult. A felperest-ben több alkalommal szállították, amikor megvizsgálásra került, de csupán egyetlen alkalommal találtak rajta csípésnyomokat. Kifejtette: azzal, hogy a felperes az Eütv. 15. §-a szerinti önrendelkezési joga alapján nem kért orvosi ellátást, kára bekövetkezésében közrehatott, és kizárta a testi épség és egészség alperes általi megsértésének megállapítását.

Utalt a 32/2014. (XI. 3.) AB határozatban kifejtettekre, ami szerint az államnak kell biztosítania, hogy a fogva tartás körülményei ne sértsék a fogva tartott emberi méltóságát, a büntetés végrehajtásának módja ne tegye ki a fogva tartásával elkerülhetetlenül együtt járó megterhelés szintjét meghaladó szorongásnak, megpróbáltatásnak, és azt is, hogy a fogva tartott egészsége és jóléte megfelelően biztosított legyen. Kiemelte, az alperes önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szerv, amely nem azonos az állammal. A büntetések végrehajtásával kapcsolatos feladatait az állam által alkotott jogszabályok alapján a költségvetés révén biztosított összegekből látja el. A falak piszkossága, a zárkák hideg folyóvízzel való ellátottsága és az illemhely teljesen zárttá tétele és külön szellőzéssel való ellátása a karbantartás-felújítás körébe tartozik, melyre az alperes a költségvetésből kap pénzt, elkülönítve és kötött felhasználási lehetőséggel. Köztudomású tényként értékelte, hogy az alperes saját bevételeit a fogva tartottak jobb ételmezésére fordítja. Költségvetése pedig korlátozott lehetőséget biztosít a komfortosabb zárkák kialakítására. Ezért felelőssége a fogva tartási körülmények nem kielégítő volta miatt közvetlenül nem állapítható meg. Kiemelte, hogy **F.P.** és **K.H.** tanúk szerint a zárkákban volt vízforraló, amely alkalmas volt meleg víz előállításához. **F.P.** tanú szerint tisztítószerekből egy havi adagot kaptak alperestől. A kihallgatott tanúk szerint a házirendnek megfelelően az alperes a nem dolgozó fogva tartottaknak heti kétszeri meleg vizes fürdést engedett. A lefolytatott bizonyítás eredménye tehát a felperes állításait nem támasztotta alá. Kiemelte: mind a 6/1996. IM rendelet 135. § (2) bekezdése, mind pedig a 2015. január 1. napján hatályba lépett 6/2014. (XII. 19.) IM rendelet 120. § (2) bekezdése alapján az alperesnek a zárkában elkülönített WC-t kellett létesíteni, lehetőség szerint önálló szellőzéssel.

Álláspontja szerint ugyanakkor az önálló szellőzés biztosítása nem kötelezettség volt alperes számára, annak kialakításában a tényleges épületadottságok játszanak meghatározó szerepet. A WC függönnyel való elkülönítése ugyanakkor olyan megoldás volt, amely nem biztosította a kellő intimitást. Ez a megoldás a **K.H., N.S. és Cs.N.** tanúk vallomása szerint a 259. számú zárkában került alkalmazásra. Tekintettel azonban arra, hogy az alperes részéről a WC függönnyel való szeparálására nem kifejezetten a felperes valamely egyedi személyiségjegye, tulajdonsága miatt került alkalmazásra, az emberi méltósághoz fűződő jogának megsértését sem lehetett megállapítani. A többi zárka tekintetében pedig a felperes az őt terhelő bizonyítás ellenére nem ajánlott fel bizonyítást arra nézve, hogy ott milyen körülmények voltak.

A légköbméter és mozgástér biztosításával kapcsolatosan a bíróság utalt a számú és a számú ítéletében, valamint a BDT2011.2404., illetve BDT2013.2969. számú eseti döntésekben kifejtettekre. Hivatkozott arra, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a büntetés-végrehajtási intézetnek nincs mérlegelési joga az elítéltek befogadása tárgyában. Alperest is befogadási kötelezettség terhelte, melyen túl a fogva tartottakat a jogszabályban előírt elkülönítési szabályok figyelembevételével kellett elhelyeznie. Ebből következően az egy főre eső négyzetméter, illetve légköbméter előírások be nem tartásából eredő károk rajta kívül álló objektív ok folytán következtek be, amelyért alperes nem felelt.

Utalt arra, hogy az új Ptk. hatálybalépését követően a felperes három sérelmet jelölt meg, amelyek esetében a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 2:42. §-a és a 2:43. § a) pontja volt irányadó. Kifejtette: alperes orvosa a felperes gyógyszerhezérése során az Eütv. 129. § (1) bekezdésének és 192. § (1) bekezdésének megfelelően járt el akkor, amikor a gyógyszer porítását rendelte el. A felperes ugyanis pszichiátriai betegnek minősült és a veszélyeztető állapot megelőzése érdekében célszerű volt annak megakadályozása, hogy a kezelés megtagadására hajlamos beteg a gyógyszert ne gyűjtse össze, hanem azt beszedje.

Rámutatott arra, a felperes nem bizonyította, hogy-án nem biztosították számára a szabad levegőn való tartózkodást, és e tény bizonyíthatlanságát az ő terhére kellett értékelni. Az a tény is bizonyíthatlan maradt, hogy a-én tartott biztonsági ellenőrzés során az örök kiöntötték a nescaféját. Az egyik tanú szerint ugyanis maga a felperes szórta ki a kávé, míg a másik úgy vallott, hogy az ellenőrzés során mindig csak egy fogva tartott lehetett a zárkában, így nem tudható, hogy valójában mi történt. Álláspontja szerint a felperes a tévékészülékkel kapcsolatban sem bizonyított személyhez fűződő jogsértést. A tanúk szerint ugyanis a működésképtelen tévét elvitték, azonban ennek ellenére maradt a zárkában készülék amit nézhettek. A felperesnek ténylegesen az jelentett problémát, hogy nem nézhette azt a műsort amit szeretett volna.

Utalt arra, hogy a jogalap hiányában a felperes indítványa alapján az orvosszakértői bizonyítás szükségtelen volt, ezért lefolytatását mellőzte. Álláspontja szerint a tényállás tisztázásához az okirati bizonyítékok mellett elegendő volt a kihallgatott öt tanú vallomása. A felperes ugyanakkor a kártérítés konjunktív elemei közül az alperes jogellenes magatartását, a hátrány bekövetkezését, valamint az ok-okozati összefüggés fennállását sem tudta bizonyítani, keresete ezért alaptalan.

A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjának megfizetésére, melynek összegét a per tartamát és kifejtett tevékenységét figyelembe véve a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (6) bekezdése szerint állapított meg. Utalva a per korábbi szakaszában a felperes részére engedélyezett költségmentességre, úgy rendelkezett, hogy a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13-14. §-ai alapján a kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását és alperesnek 3.000.000 forintban és annak-től járó késedelmi kamatában való marasztalását, másodlagosan a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján a hatályon kívül helyezését kérte.

Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy fogva tartása alatt pánikbetegségének tünetei súlyosbodtak, ennek következtében gyógyszerelését meg kellett változtatni. A fogva tartása alatt elszenvedett sérelmei miatt bizalmatlanságból nem vette be a részére porítottan adott gyógyszereket, ezért egészségi állapota tovább romlott. Az emberi méltóságát sértő, megalázó és a hatályos jogi szabályozásnak nem megfelelő elhelyezési viszonyok rontották börtöntűrő képességét, másik börtönbe való áthelyezése iránti kérelme pedig csak két hónappal a szabadulása előtt teljesült. Kifejtette: **K.H., Cs.N., N.S.** és **F.P.** tanúk vallomása alátámasztotta a poloskák létét a zárkában. Egyéni érzékenysége nem tette szükségessé az orvosi ellátást, ugyanakkor a zárka poloskákkal való fertőzöttsége a tanúk vallomásával bizonyításra került. Az elsőfokú bíróságnak a közrehatására vonatkozó álláspontja pedig téves. Kiemelte: elhelyezése során alperesnek a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 136. §-a, illetve a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 120-121. §-a szerinti kötelezettségének kellett eleget tennie, befogadási kötelezettsége e kötelezettségét nem annulálta. Az alperes pedig nem bizonyította, hogy bármilyen intézkedést tett, vagy jelezte, hogy a rendelkezésére álló költségvetés nem elegendő a fogva tartással kapcsolatos jogszabályi előírások betartásához. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a WC esetében sem a függönnyel, sem a pozdorjalappal való szeparálás nem elfogadható megoldás. Fogva tartásának körülményei attól függetlenül sérelmesek, hogy nem egyszemélyes zárkában került elhelyezésre. Hangsúlyozta, hogy esetében nem állt fenn az Eütv. 192. § (1) bekezdésében meghatározott állapot, öngyilkossági szándékot az orvosi irataiban egyetlen alkalommal sem rögzítettek. Falcolásai csak figyelemfelhívó jelleggel történtek, a kialakult problémák megoldása érdekében. Alperesnek az a magatartása, hogy indokolás nélkül porítottan adta át a gyógyszereit, pánikbetegsége súlyosabbá válásához, egészségi állapota romlásához vezetett. A gyógyszer szándékos összegyűjtése csupán egy hipotézis volt az alperes részéről, az alperes nem bizonyította, hogy erre az intézkedésre alapos oka volt, ezért eljárása az Eütv. 129. § (2) bekezdés a)-b) pontjába ütközött. Az egészség megőrzéséhez fűződő személyiségi joga az alperes magatartásával okozati összefüggésben a fogva tartása körülményei miatt sérült. Ezt a tényt elmeorvos szakértői véleménnyel kívánta alátámasztani, amely beszerzésének mellőzésével az elsőfokú bíróság a bizonyítás lehetőségétől megfosztotta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint nem tanúsított jogellenes és felróható magatartást, ezért felelőssége nem áll fenn. Hangsúlyozta, hogy befogadási kötelezettsége van és költségvetése, valamint a büntetés-végrehajtási intézetnek helyt adó épület fizikai adottságai a fogva tartottak elhelyezésével kapcsolatos lehetőségeit behatárolják. Rendszeresen végzett poloskairást a zárkákban, a felperesnek ezzel kapcsolatos panasza nem volt. A falcolás minden esetben öngyilkossági kísérletet jelez, a felperes egészségügyi ellátását és gyógyszerelését ennek megfelelően, az irányadó jogszabályi rendelkezések szerint végezte.

A nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes hárommillió forintot és annak járulékait meghaladó keresetét elutasító rendelkezését, mert az fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett [Pp. 228. § (4) bekezdése].

A fellebbezés részben megalapozott.

A felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a pszichiáter szakértő kirendelésére vonatkozó indítványát mellőzte, ezért az Ítéletáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy szükség van-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére [Pp. 252. § (2)-(3) bekezdése]. Az Ítéletábla megállapította, hogy az ítéletben rögzítettekkel szemben a felperes az elsőfokú eljárás során nem kért, és nem is kapott személyes költségmentességet. A felperes alaptalanul sérelmezte a költségkedvezmény engedélyezésének lehetőségére vonatkozó, a Pp. 7. §

(2) bekezdése szerinti tájékoztatás hiányát, mert az ténylegesen az első tárgyalásra való idézésével egyidejűleg megtörtént. A másodfokú tárgyaláson ugyanakkor a felperes képviselője úgy nyilatkozott, hogy a szakértői költséget a felperes nem képes előlegezni, amely nélkül a Pp. 76. § (1) bekezdésére figyelemmel szakértői bizonyítás nem volt elrendelhető. Az Ítéletábra ezért a bizonyítással kapcsolatos lényeges eljárási szabálysértés hiányában, illetve további bizonyítás elrendelése érdekében sem látta szükségesnek az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és azt érdemben bírálta felül.

Az Ítéletábra mindenekelőtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosítását tartotta szükségesnek annyiban, hogy a felperes-ig töltötte szabadságvesztés büntetését az alperesnél, ezt követően fogva tartását más büntetés-végrehajtási intézetben fogatosították. Az így kiegészített tényállás mellett az Ítéletábra az elsőfokú bíróság döntését és annak indokait is csak részben osztotta.

Az Ítéletábra előjáróban azt emeli ki, hogy a fellebbezés elbírálásának nem jelentette akadályát, hogy az elsőfokú ítéletet követően a jogalkotó a 2013. évi CCXL. törvényt (a továbbiakban: Bv. tv.) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt fizetendő kártalanításra vonatkozó rendelkezésekkel egészítette ki. A Bv. tv-t módosító 2016. évi CX. törvény kártalanítási eljárással kapcsolatos szabályai ugyanis csak 2017.-jén léptek hatályba, és azok – különös tekintettel a módosító törvény 42. §-ára – nem zárták ki annak lehetőségét, hogy az elhelyezési körülmények miatt a büntetés-végrehajtási intézettel szemben már folyamatban lévő kártérítési perben a bíróság érdemi döntést hozzon.

Az Ítéletábra nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az alperes kártérítési felelőssége részben a régi, részben az új Ptk. szabályai szerint volt elbírálendő. Az alkalmazandó felelősségi szabályok megítélése során ugyanis abból kellett kiindulni, hogy a felperes állítása szerint kárát az alperes azzal okozta, hogy szabadságvesztés büntetésének végrehajtása nem megfelelő körülmények között történt, ez emberi méltóságát sértette és pszichés állapotát, pánikbetegségét rontotta. Ennek a következménye volt, hogy gyógyszerelését meg kellett változtatni, és új gyógyszerét porított formában kapta, amelyet bizalmatlansága miatt nem vett be, amely egészségi állapotát tovább rontotta. Az alperesi károkozó magatartás tehát a szabadságvesztés végrehajtásával megkezdődött az új Ptk. hatályba lépését megelőzően, így a felperes személyhez fűződő jogséremlme a fogva tartása kezdetétől fogva folyamatosan fennállt. E két körülmény folytán a Ptké. 8. §-ára és 54.-§-ára figyelemmel a perben egységesen a régi Ptk. szabályai voltak irányadók annak ellenére, hogy a büntetés-végrehajtási intézet felperes által sérelmezett egyes intézkedései, illetve mulasztásai már az új Ptk. hatálybalépését követő időpontban történtek.

A másodfokú tárgyaláson a felperes egyértelművé tette, hogy fellebbezése szerint már csupán elhelyezésének körülményei, a poloskacsipések és nem megfelelő gyógyszerelése miatt érvényesíti nem vagyoni kárigényét. A régi Ptk. szabályai szerint az alperes felelősségének megállapításához arra volt szükség, hogy a kártérítés Ptk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott különös és a 339. § (1) bekezdésében szabályozott általános feltételei is fennálljanak.

A rendelkezésre álló adatok szerint a felperes a zárka poloskafertőzöttsége és a poloskacsipések miatt a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 6. § szerint panasszal nem élt, ami az ebből eredő kárigény érvényesítését kizárta. A további sérelmei esetében viszont bizonyítottan panaszt, illetve áthelyezés iránti kérelmet terjesztett elő, aminek folytán a kárfelelősség megállapításához szükséges speciális feltétel megvalósult. Az elsőfokú bíróság ezért ebben a körben helyesen járt el, amikor a kártérítés Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti elemeinek bekövetkezését vizsgálta. A Pp. 164. § (1) bekezdésére

figyelemmel ezek közül a felperesnek kell bizonyítania az alperes jogellenes károkozását és az okozati összefüggést. Míg az alperes a felróhatósága hiányának bizonyításával menthette ki magát a felelősség alól.

Az alperesi magatartás jogellenességének a vizsgálata során annak volt jelentősége, hogy a rá vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket megszegte-e. Az Ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes pszichiátriai gyógyszereinek porításával az alperes nem sértett jogszabályt. A felperes állapota – a panasza alapján március 18-án készült jelentés szerint – gyógyszer módosítást tett szükségessé. A 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 17. § (1) bekezdése értelmében pedig a bv. orvos jogosult meghatározni a gyógyításhoz szükséges gyógyszert és a gyógykezelés időtartamát. Az orvos rendelkezési joga ebből következően kiterjedt más hatóanyagú gyógyszer alkalmazásának és porításának előírására is, függetlenül a beteg kórelőzményétől, illetve attól, hogy esetében valóban tartani kellett-e a gyógyszer összegyűjtésétől.

Az elsőfokú bíróság helyesen utalt ítéletében arra, hogy mind a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 135. § (2) bekezdése, mind pedig óta hatályos 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet 120. § (2) bekezdése szerint alperes kötelezettségét képezte a zárkában elkülönített és lehetőség szerint önálló szellőzésű WC létesítése. Az elsőfokú bíróság a kihallgatott tanúk vallomása alapján helyesen állapította meg, hogy ez a 237. zárkában biztosított volt, ellenben a 259. zárkában függönnyel elválasztott WC ennek a követelménynek nem felelt meg, és ezzel az alperes jogszabályi kötelezettségét megszegte.

Az alperes a perben nem vitatta, hogy a felperes zsúfolt zárkákban való elhelyezésével jogellenesen járt el, és csupán kimentése érdekében hivatkozott befogadási kötelezettségére. A 32/2014. (XI. 3.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe és az Alaptörvénybe ütközik, ezért azt -ei hatállyal megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanis – a 10/2010. (XI. 9.) KIM rendelettel történt módosítását követően – az IM rendelet egy elítélre jutó mozgástérre vonatkozó rendelkezése lehetővé tette a fogva tartottak elhelyezését olyan zárkában is, amelyben a minimálisan megkövetelt mozgástér sem biztosított, és ezzel sértette az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 3. Cikkét, valamint az Alaptörvény III. cikkének (1) bekezdését.

Mind az 1979. évi 11. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Bv. tvr.) 20. § (1) bekezdése, mind pedig a -jén hatályba lépett Bv. tv. 97. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szabadságvesztés büntetést az állam a büntetés-végrehajtási szervezet útján hajtja végre. A tvr. 35. § (1) bekezdése, illetve a Bv. tv. 143. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy az elítéltekért kárért a bv. szerv felel. Az állam feladatainak ellátására vonatkozó és az ehhez kapcsolódó felelősségi szabályokból következően az elítéltek kötelező befogadása, illetve az ellátásukra fordítható költségvetés meghatározottsága nem volt az alperes felelősségi körén kívül eső oknak tekinthető, ezért az alperes erre való hivatkozása a kimentésére nem volt alkalmas (.... és ... számú ítélet). Az alperes semmilyen adatot nem szolgáltatott arra nézve, hogy az adott időszak alatt nála szabadságvesztésüket töltő fogva tartottak elhelyezését az elkülönítési szabályokra is figyelemmel másképp nem tudta megoldani, illetve hogy a zsúfoltság enyhítésére a saját lehetőségeihez képest tett-e és milyen intézkedéseket. A jogszabálynak nem megfelelő elhelyezési körülményekkel a felperesnek okozott kárért az alperes felelőssége fennáll.

A 32/2014. (XI. 3.) AB határozatában az Alkotmánybíróság kifejtette: az Alaptörvényben szabályozott embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmából az az absztrakt követelmény vezethető le, hogy a többszemélyes zárkában fogva tartottak részére biztosított élet-, illetve mozgástérnek

minden esetben el kell érnie azt a minimális mértéket, amely biztosítja számukra az emberi méltósághoz való alapjoguk sérelme nélküli elhelyezésüket valamely büntetés-végrehajtási intézetben. E minimális élet-, illetve mozgáster biztosítása nélkül ugyanis olyan túlsúlyos helyzet jön létre, amely megakadályozza az érintettekkel való, emberhez méltó és őket adottságaiktól függetlenül megillető bánásmódot, így embertelen, megalázó bánásmódnak minősül.

Az alperes tehát azzal, hogy az illemhely elkülönítését és a megfelelő mozgásteret nem biztosította, a felperes emberi méltósághoz fűződő jogát megsértette. A jogsértés következtében a felperes életminősége romlott, ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja és 355. § (4) bekezdése alapján olyan mértékű nem vagyoni kártérítésre tarthatott igényt, amely az elszenvedett sérelmei kiegyensúlyozására alkalmas. Fogva tartásának időtartamára és körülményeire figyelemmel az Ítéltábla ennek összegét a Pp. 206. § (3) bekezdése alapján 1.500.000 forintban határozta meg, és az alperest a nem vagyoni kártérítés, valamint a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatának megfizetésére kötelezte. Az alperesnek ennél magasabb összegű kártérítésben való marasztalása a felperes fogva tartásával összefüggő egészségromlásának bizonyíthatatlansága miatt nem volt indokolt.

A felperes részbeni pernyertessége a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján indokolta a felperes által az alperesnek fizetendő ügyvédi munkadíjból álló perköltség összegének leszállítását, melyet – az alperesi képviselő fellebbezési tárgyaláson tett nyilatkozata szerint – nem terhelt áfa. Személyes költségmentessége hiányában ugyanakkor az Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a kereseti illeték pervesztességével arányos részének a megfizetésére kötelezte a felperest, az állam által viselt illeték összegét pedig leszállította. Az erre vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatására az Ítéltáblának azért volt lehetősége, mert a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében a le nem rótt illeték tekintetében a felülbírálat korlátai nem érvényesültek.

Az előzőekben kifejtettekre tekintettel az Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta.

A fellebbezés csak részben vezetett eredményre, ezért az Ítéltábla a felperest az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a feljegyzett fellebbezési illeték arányos részének megfizetésére, míg az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján fennálló teljes személyes illetékmentességre figyelemmel a terhére eső fellebbezési illetéket a rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. Az alperesnek a másodfokú eljárásban perköltségigénye nem volt, ezért arról az Ítéltáblának a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján rendelkeznie nem kellett. A felperes részére a jogi segítségnyújtó szolgálat pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezett, ezért a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján az Ítéltábla csupán megállapította a felek pernyertességének-pervesztességének arányát.

Budapest, 2017.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Kerékgyártó Krisztina
bíró

A kiadmány hitelül:

...

tisztviselő